

Middeleeuws stadsplein in Bergamo was deze zomer ietsje Cooler

Verslag Vibeke Scheffener

‘Cool landscape’ was het thema van het congres in het Noord-Italiaanse Bergamo. Dat was hard nodig want nog nooit was een zomer zo warm geweest (boven de 40 graden) en al maanden had het niet geregend.

Het is de 7e manifestatie georganiseerd door “i Maestri del Paesaggio” (de meesters van het landschap), de stad Bergamo en de Stichting Arketipos. Ieder jaar wordt ter gelegenheid hiervan het belangrijkste historische plein, de Piazza Vecchia, tijdelijk heringericht door degene die het thema van het jaar heeft bedacht. In 2017 is dat landschapsarchitect Lodewijk Baljon van het gelijknamige bureau in Amsterdam. Tot besluit van de manifestatie, waarbij er in de hele stad wekenlang allerlei tentoonstellingen en presentaties zijn, is er een internationaal congres voor landschapsarchitecten rondom het congres-thema.

Lodewijk wees in zijn inleiding op de nieuwe verantwoordelijkheden en opgaven die bestuurders, zoals de Gemeente Bergamo en de Provincie Lombardie, voor het landschap hebben vanwege de grote klimaatveranderingen. Zo’n extreme hitte en droogte als deze zomer was er namelijk niet eerder in deze regio. Bergamo en de Provincie willen dit nader uitwerken.

Een cool plein

De Piazza Vecchia is door Lodewijk 'be-kroond' met een dak. Een wolk van ballonnen. Ballonnen die klimplanten ondersteunen, die een groene atmosfeer creëren: met schaduw tegen de zon. 's Avonds veranderen de ballonnen in een nachthemel vol met wiegende manen in zacht gloeiende kleuren. In het centrum van de Piazza is een groot blok ijs neergelegd. Het smelten van het blok maakt de invloed van de klimaatverandering zichtbaar. Volkomen onverwacht echter, was al binnen een week het ijs in het stalen frame van 3 x 3 x 4 m gesmolten.

Onder de ballonhemel is ruimte om in de schaduw te zitten, te wandelen, te dansen en elkaar te ontmoeten. Het plein heeft een sprookjesachtige uitstraling gekregen. Het contrast van de frisse groene bodembedekking, de helder witte zwevende ballonnen en de vrolijke kleuren van de plantenspotten temidden van de natuurstenen eeuwenoude gebouwen was vreemd en vrolijk tegelijk. Er waren dan ook heel veel bezoekers die heel lang op het plein bleven hangen.

Tot slot een citaat van Lodewijk: *“Ik wilde wat maken wat niemand ooit gezien had, een experiment. Ik zag dat heel veel mensen van de atmosfeer genoten en hoop dat men zich hierdoor gaat inzetten om de Urban Heat Stress te voorkomen. Laten we samen met de bestuurders onze steden groener en leefbaarder maken. Landschapsarchitecten hebben hiervoor de kennis en ervaring!”*

De andere sprekers op het 2-daagse congres lieten hun werk zien en gingen in min of meerdere mate op het thema “cool landscape” in. Onderstaand een heel korte samenvattende impressie.

Filippo Piva (Pampa Studio) uit San Marino beschrijft de noodzaak van nieuwe ecosystemen. Doorlaatbaar in het ene gebied en waterbufferend in het andere. In Zuid-Italië weigert hij resoluut om een gazon, “the symbol of wealth” aan te leggen.

Michel Péna (Péna Paysages) uit Parijs, stelt met “le paysage pour prendre soin de la planète”, dat de rol van de landschapsarchitect van levensbelang is voor onze planeet. Hij kreeg het voor elkaar om een drukke verkeersweg in Nice om te toveren tot een groene wandelpromenade (Promenade du Paillon). Het terrein van de Hippodrome d’Auteuil in Parijs is openbaar toegankelijk gemaakt en prachtig landschappelijk heringericht met fiets/voetgangersroutes en moeras- beplantingsstructuren.

Walter Hood (Hood Design Studio) uit Californië vindt dat mensen het ecologisch systeem moeten beleven en hierdoor te begrijpen. Hij maakt dat duidelijk door bijvoorbeeld een parkeerplaats een heel stuk verder van een Wildlife Museum in Wyoming te situeren. Hierdoor moeten de bezoekers een heel eind van de auto naar het museum lopen. Onderweg ervaren ze het droge hete landschap zelf aan den lijve.

James en Hellen Basson (Scape Design) uit Zuid-Frankrijk hebben een passie voor het beschermen en behouden van kwetsbare natuurlijke landschappen. Geïnspireerd door de barre verlaten steengroeven op Malta, met kleine compacte bloeiende planten is een dergelijke groeve in Engeland nagemaakt. Ze verzamelden zaden om de planten zelf op te kweken en wonnen hiermee de eerste prijs op de RHS Chelsea Flower Show 2017.

Antonio Presti voert in Sicilië actie tegen de verwaarlozing van het landschap en de jeugd. Met behulp van diverse fondsen en werkloze jongeren wordt nu een vervallen en verlaten vakantiedorp heropgebouwd. Opdat ze zich niet bij de maffia aansluiten kunnen de jongeren helpen met het herbouwen van een hotel, museum en een school waar ze opleidingen in de creatieve en toeristische sector kunnen volgen.

Perry Lethlean (T.C.L. Taylor Cullity Lethlean) uit Melbourne, Australië laat onder andere zien dat in de vele prijzen winnende Botanische tuin in Cranbourne bestaande landschappelijke en vegetatiepatronen in droge gebieden ook een onuitputtelijke inspiratiebron kunnen vormen.

Thorbjörn Andersson (landschapsarchitect bij Sweco Architects) uit Stockholm, Zweden. De essentie van leven is veranderen. Het klimaat, het weer, de seizoenen en alle levende wezens en organismen veranderen continue. En de mens verandert van gedrag afhankelijk van de omstandigheden. Of het nu een zonnige warme of koude mistige dag is. De ontwerpen van deze landschapsarchitect spelen op poëtische wijze op deze veranderingen in.

In het najaar van 2018 wordt voor de 8e keer een internationaal congres in Bergamo georganiseerd. Het thema van dat jaar heeft **Piet Oudolf** bedacht: “Plant”. De Piazza Vecchia zal dan door hem worden ingericht.